

1- شاگردان مکتب امام باقر علیه السلام را نام ببرید. و 4 نفری که به قول امام باقر علیه السلام مکتب را زنده کرده اند که بودند؟ ص 318

محمد بن مسلم- زراره بن اعین- ابوبصیر- برید بن معاویه عجل- جابر بن یزید- حمران بن اعین- هشام بن سالم.
4 نفری که طبق فرموده امام ع مکتب واحادیث را زنده کردند: زراره - ابوبصیر (لیث مرادی) - محمد بن مسلم - برید بن معاویه عجل.

2- شرایط جهانی اسلام در زمان ولید بن عبدالملک چه بود؟ ص 321
دوران خلافت ولید، دوره فتح و پیروزی مسلمانان در نبرد با کفار بود. در زمان او قلمرو دولت اموی از شرق و غرب وسعت یافت. ولید در نتیجه آرامشی که در عصر وی بر کشور حکم فرما بود، توانست دنباله فتوحاتی را که در عصر خلفای سابق انجام یافته بود، بگیرد. به همین جهت قلمرو حکومت او از طرف شرق و غرب توسعه یافت و بخش هایی از هند و نیز کابل و کاشغرو طوس و مناطق مختلف و وسیع دیگر، به کشور پهناور اسلامی پیوست و دامنه فتوحات او تا اندلس امتداد یافت و ثشون امپراتوری اندلس از نیروهای تحت فرماندهی موسی بن نصیر فرمانده سپاه اسلام، شکست خوردند و این کشور به دست مسلمانان افتاد.

3- مبارزه با فساد در زمان کدام خلیفه اموی بود؟ و اصلاحات زمان آن را بیان کنید. ص 324
در زمان عمر بن عبدالعزیز

✓ مبارزه با فساد و تبعیض:

1. پس از استقرار حکومت خود، اسب ها و مرکبهای دربار خلافت را به مزایده علنی گذاشت و پول آنها را به صندوق بیت المال ریخت.

2. به همسر خود فاطمه دختر عبدالملک، دستور داد تمام جواهرات و اموال و هدایای گرانبهایی را که پدرش و برادرش از بیت المال به وی بخشیده بودند برگرداند.

3. تمام اموال و دارایی و مستغلات و لباس های گران بهای سلیمان بن عبدالملک را فروخت و پول آنها را به بیت المال بازگرداند.

4. بنی امیه و عموزادگان را به پای حساب کشید و اموال عمومی را به بیت المال برگرداند.
✓ سب علی ممنوع!

بدعت ننگین ریشه دار 69 ساله را از میان برداشت. و خدمت بزرگی به شیعیان بلکه به جهان انسانیت انجام داد. این بدعت میراث شوم معاویه بود که پس از شهادت حضرت علی علیه السلام شروع به تبلیغات و شعارهای مخالف ایشان کردند. از نقل فضایل و مناقب حضرت علی علیه السلام به شدت جلوگیری کرد و اجازه نداد حتی یک حدیث از ایشان نقل شود. از طرفی با جعل حدیث چهره ای ایشان را وارونه جلوه داد. معاویه با این هم اکتفا نکرد دستور داد در نماز جمعه ها بر فراز منابر لعن حضرت علی علیه السلام را ضمیمه خطبه کنند.

✓ بازگرداندن فدک به فرزندان حضرت فاطمه علیه السلام

در زمان حیات پیامبر فدک به حضرت فاطمه س بخشیده شد و ابوبکر آن را به زور از فاطمه زهرا س گرفت و جز اموال دولتی اعلام کرد. وبعد معاویه آن را به مروان بخشید و مروان به پسرش عبدالعزیز و پس از مرگ او به فرزندش عمر بن عبدالملک اهدا شد. و او آنرا به فرزندان حضرت فاطمه س بازگرداند.

4- منع حدیث در جهان اسلام چه زیان هایی را بر جامعه اسلامی وارد ساخت؟ ص 340

منع حدیث یک ضایعه فرهنگی بزرگ بود زیرا تا سال 143 هجری بسیاری از ناقلان حدیث از دنیا رفتند. از طرف دیگر با وجود اینکه زمان منصور ممنوعیت شکسته شد اما احادیث از تحریف مصون نماند. از سویی دیگر عده ای مزدور و دروغ پرداز از این آشفته بازار استفاده کردو مطالب دروغ و بی اساس را به صورت حدیث جعل و نقل کردند زیرا بیش از یک قرن، مدرک، منحصر به حافظه ها و شنیدن بود. به همین جهت احادیث زیادی منتسب به رسول اکر ص شد که محدثان ناگزیر شدند غربال کنند و احادیث صحیح را جمع اوری کنند.

مثل: محمد بن اسماعیل بخاری کتاب صحیح را با 40 هزار حدیث از میان ششصد هزار انتخاب و گرد اوری کرد.

مسلم نیز صحیح خود را از سیصد هزار حدیث غربال کرد و چهار هزار حدیث با حذف مکررات جمع اوری کرده است.

حدیث شناسان در پرتو علم درایه الحدیث و علم ارجال، احادیث صحیح و قابل اعتماد را شناسایی میکنند. بنابراین جعل و تحریفهای گذشته باعث سقوط تمام احادیث نمیشود.

5- توجیهات خلافا در منع حدیث و کتابت آن چه بود؟ ص 332

1. نگرانی از سرگرمی مسلمانان به حدیث و متروک شدن قرآن.

از طرف خلیفه دوم مطرح شد. او گفت: قومی را به یاد آوردم که پیش از شما کتاب هایی نوشت و کتاب خداراها کردو خدا قسم من هیچ گاه کتاب خدارا به چیزی ی آلوده نمی سازم. قرظه بن کعب از اصحاب پیامبر که عازم کوفه بود را هم مشایعت کرد تا مسافتی بیرون از مدینه و گفت: مردم مشغول شنیدن احادیث نکنید. آنها اهل قرانت قرآن هستند.

به عمر بن خطاب هم که پیشنهاد جمع اوری احادیث پیامبر را داد همان جمله بالا را تکرار کرد.

2. نهی پیامبر از نوشتن حدیث.

در منابع اهل سنت هست که احمد بن حنبل نقل میکند که پیامبر نهی کرد که چیزی از حدیث او نوشته شود. اما شواهد رد این ادعا: اولاً، احادیث متعددی در جمع اوری حدیث هست. ثانیاً، سخنان و دستورالعملها، نامه ها و پیامهای ان حضرت به شیوخ قبایل و امیران و شاهان کشورها و افراد مختلف در جهت ابلاغ آموزه های دینی موجود است. پس نامه نوشتن و حدیث منع جمع اوری باهم تناقض دارند.

3. احتمال اشتباه شدن حدیث با آیات قرآن.

در ابلائی سخنان خلیفه گاه به تاکید او در مورد خالص نگهداشتن قرآن بر میخوریم. برخی از دانشمندان معاصر این را به خلیفه اول هم نسبت داده اند.

این عذر بی اساس است زیرا روزی که پیامبر رحلت کردند تمام آیات و سوره های قرآنی مضبوط و معین شده بودند و نویسندگان و قاریان قرآن با حافظه های قوی خود تمام آیات را حفظ کرده بودند.

بعلاوه قرآن از نظر فصاحت و بلاغت و روانی و جذابیت و ترکیب و جمله بندی با هیچ کلامی مشتبّه نمیشود. در زمان منصور عباسی که نقل و کتابت حدیث مجاز شد هیچ نمونه ای از اشتباه یک حدیث با یک آیه قرآن ضبط نشده است. و همچنین نهج البلاغه و سخنان پیامبر هرگز با آیات قرآن اشتباه گرفته نشده است.

6- کتابت حدیث در زمان پیامبر بر عهده چه کسانی بود؟ ص 341

علی علیه السلام بعنوان نزدیک ترین شخص به رسول خدا ص سخنان پیامبر را جمع آوری کردند. در کتاب سیوطی نقل قول از خود امیر المومنین آمده که ایشون سخنان رسول خدا را کتابت میکردند و به تدریج بصورت کتاب درآمد. که از موارد نبوت و خصائص امامت و شامل احادیث فقهی و غیر فقهی بوده و در اختیار انمه بوده است و از منابع علوم ویزه ای آنها محسوب میشده.

و حکم بن عتیبه این کتاب را نزد امام محمدباقر علیه السلام دیده اند. این کتاب از طریق انمه و روات آنها به دست محدثان متقدم شیعه رسیده و در کتب اربعه و بعدها در وسائل الشیعه نقل شده است و از آن بعنوان "کتاب علی" یاد شده است.

از صحابه پیامبر غیر از علی علیه السلام، ابورافع در عصر خلافت آن حضرت، منشی او شد، کتابی به نام "السنن و الاحکام و القضا" نوشت و احکام و سنن مخصوص در ابواب مختلف فقه اسلامی مانند روزه و نماز و زکات و حج و مراجعات را گرد آورد.

این کتاب نخستین کتاب حدیث از صحابه بعد از کتاب حضرت علی علیه السلام دانسته میشود. از زمان حضرت علی ع تا پیشوای پنجم محدثان شیعه به جمع آوری و حفظ حدیث پرداختند. محمد بن مسلم از شخصیت های بزرگ شیعه طی چهار سال اقامت در مدینه در محضر امام باقر و امام صادق ع بهره اندوخت.

او کتابی به نام "اربعمائه مسئله" تالیف کرد که گویا پاسخ چهارصد مسئله از زبان امام پنجم و ششم بود.

7- برخورد هشام بن عبدالملک با امام پنجم چه بود؟ و هشام چه ویژگی هایی داشت؟ ص 347

هشام مردی بخیل و خشن و جسور، ستمگر، بی رحم و سخنور بود. آورد جمع آوری ثروت و عمران و آبادی میکوشید و صنایع دستی را رونق داد. زندگی را بر مردم سخت کرد و رسم نیکوکاری و تعاون برچیده شد بطوریکه هیچ کس نسبت به دیگری دلسوزی نمی کرد. هشام از محبوبیت و موقعیت فوق العاده امام باقر علیه السلام بیمناک بود و همواره تلاش میکرد مانع گسترش محبوبیت امام شود.

در مراسم حج، سخن امام صادق علیه السلام در مورد فضیلت اهل بیت ع توسط ماموران هشام به گوشش رسید. و به محض آنکه به پایتخت خود دمشق رسید به حاکم مدینه دستور داد امام باقر علیه السلام و فرزندش جعفر بن محمد علیه السلام را روانه ای شام کند. هشام برای به رخ کشیدن عظمت ظاهریش سه روز اجازه ملاقات نداد. شاید هم در فکر چگونگی رو به رو شدن با امام بوده است.

هشام به درباریانش گفت به محض ورود محمد بن علی او را مورد انتقاد قرار میدهم. امام با ورود به تالار به همه حاضرین سلام کرد و نشست. و هشام بشدت خشمگین شد که به او سلام نشده و اجازه نشستن گرفته نشد.

و سخنان گستاخانه نسبت به امام روا داشت.

و درباریان بعد از او ملامت را آغاز کردند .

وقتی همه ساکت شدند . امام برخاست و فرمود پیشنیان شما بوسیله ما هدایت شد و حکومت آینده از آن ما خواهد بود و بعد از ما هیچ ملک و پادشاهی نخواهد بود زیرا ما همان اهل عاقبت هستیم که خداوند متعال درباره آنان میفرماید : والعاقبه للمتقين .

8- هشام در مقابله با امام چه توطئه هایی را برنامه ریزی کرده بود؟ص351

الف - مسابقه تیراندازی .

که در این مسابقه امام 9 تیر را در یک نقطه تیراندازی کردند . حاضران به شدت تحت تاثیر قرار گرفتند . و هشام هم تحسین کردند امام را .

هشام پرسید : آیا جعفر هم در تیراندازی مهارت دارد ؟ امام فرمودند : ما خاندان کمال دین و اتمام نعمت را که در آیه "الیوم اکملت لکم دینکم "

آمده، امامت و ولایت ، از یکدیگر به ارث می بریم و هرگز زمین از چنین افرادی "حجت " خالی نمی ماند .

ب- مناظره با اسقف مسیحیان

امام بعد از خروج از قصر در انتهای میدان مقابل قصر جمعیتی را دید که جمعی از مسیحیان بودند و منتظر اسقف اعظمشان بودند برای مشکلات علمی خود.

امام بطور ناشناس میان جمعیت قرار گرفتند . هشام به محض خبردار شدند افرادی را مامور کرد که از نزدیک ناظر بر جریان باشند .

اسقف بزرگ فوق العاده پیر ، وارد شد و سیمای امام باقر ع او را جذب کرد . رو به امام پرسید شما از ما هستید یا مسلمانان ؟ از دانشمندان یا افراد نادان ؟ امام پاسخ دادند و فرمودند از افراد نادان نیستم . و اجازه دادند اول اسقف سوال کند . اسقف پرسید : به چه دلیلی اهل بهشت میخوردند و می اشامند ولی مدفوعی ندارند ؟ مثالی در این دنیا دارید برای این ادعا؟

امام : بلی . جنین در رحم مادر تغذیه میکند ولی مدفوعی ندارد.

سوال 2- به چه دلیل عقیده دارید میوه ها و نعمتهای بهشتی کم نمیشود ؟ آیا نمونه ای در این جهان دارید ؟

امام : بلی . مثل آتش . شما اگر شعله چراغی را گرفته و با آن صد چراغ روشن کنید از شعله چراغ اول کم نمیشود .

اسقف تمام سوالات را پرسید و خود را عاجز یافت و بشدت ناراحت شد و گفت : مردم - دانشمند والا مقامی را به اینجا آورده اید تا مرا رسوا سازد تا اثبات شود پیشوای مسلمانان برتر و داناتر است ؟! به خدا سوگند دیگر با شما سخن نخواهم گفت و مرا نخواهید دید . این را گفت و از جا برخاست و بیرون رفت .

ج - اتهام نا جوانمردانه

هشام بخاطر درخشش علمی امام خشمگین شد و به امام اتهام زد که امام به مسیحیت گرایش دارد . و به برخی از فرمانداران خود نامه نوشت .

مردم شهر ابتدائاً تحت تاثیر تبلیغات هشام قرار گرفتند و هشام دستور داد امام همان روز دمشق را ترک کند . ولی امام در اثر نشان دادن احتجاج و نشانه های امامت به مردم آنها را آگاه کردند و این سفر تبدیل به یک سفر آموزنده شد.

9- نظر شیخ مفید و ابن حجر هیتمی در خصوص علوم امام صادق علیه السلام را بنویسید؟ ص 362
 شیخ مفید می نویسد: به قدری علوم از آن حضرت نقل شده که زبانزد مردم گشته و آوازه ای آن همه جا پخش شده است و از هیچ یک از افراد خاندان او به اندازه او علم و دانش نقل نشده است.

ابن حجر هیتمی: به قدری علوم از آن حضرت نقل شده که زبانزد مردم گشته و آوازه ای آن همه جا پخش شده است و بزرگترین پیشوایان (فقه و حدیث) مانند: یحیی بن سعید، ابن جریج، مالک، سفیان ثوری، سفیان بین عنیینه، ابو حنیفه، شعبه و ایوب سجستانی از او نقل روایت کرده اند.

10- اوضاع سیاسی زمان امام صادق علیه السلام را شرح دهید. ص 353
 در میان امامان عصر امام صادق ع منحصر بفرد بوده است زیرا از نظر سیاسی دوره ضعف و تزلزل حکومت بنی امیه و فزونی قدرت بنی عباس بودو این دو گروه در حال مبارزه با هم بودند. از زمان هشام بن عبدالملک مبارزه سیاسی عباسیان آغاز شد و در سال 132 به پیروزی رسید.
 و به خاطر این درگیری ها فشار روی امام کم بود. و عباسیان هم در پوشش شعار طرف داری از خاندان پیامبر به روی کار امادند. و این فرصت بسیار خوبی برای فعالیت علمی و فرهنگی امام صادق ع و شیعیان بود.

11- علوم مختلف زمان امام را نام ببرید. ص 365

علم قرائت قرآن، علم تفسیر، علم حدیث، علم فقه، علم کلام، یا علوم بشری مثل: طب، فلسفه، نجوم، ریاضیات.

12- عوامل بوجود آمده برای جنبش علمی زمانه امام صادق علیه السلام را بنویسید. ص 366

الف- آزادی فکرو عقیده در اسلام. البته عباسیان بی تاثیر نبودند، اما ریشه ای این آزادی د رتعلیمات اسلام بود.

ب- محیط آن روز اسلامی، یک محیط کاملاً مذهبی بودو مردم تحت تاثیر انگیزه های مذهبی بودند

تشویقهای پیامبر اسلام به کسب علم و دعوتهای قرآن به علم و تعلم و تفکر و تعقل عامل اساسی این نهضت بود.

ج- اقوام و مللی که اسلام را پذیرفتند دارای سابقه فکری و علمی بودند و بعضاً همچون نژاد ایرانی و مصری و سوری از مردمان مراکز تمدن آن روز به شمار میرفتند.

د- تسامح دینی یا همزیستی مسالمت امیز با غیر مسلمانان مخصوصاً همزیستی با اهل کتاب. مسلمان اهل کتاب را تحمل میکردند و آنان از مردمان دانشمند و مطلع بودند. و باعث مناظرات می شد.

13- شاگردان امام صادق علیه السلام را نام ببرید. ص 367

هشام بن حکم - محمد بن مسلم - ابان بن تغلب - هشام بن سالم - مومن طاق - مفضل بن عمر - جابر بن حیان و ...
 تعداد آنها را بالغ بر چهار هزار نفر است.

14- توحید مفضل از کیست؟ ص 368

امام آن را ظرف چهار روز املا کرد و مفضل بن عمر کوفی آنرا نوشت و به نام کتاب "توحید مفضل" شهرت یافت

15- تمایز فقه جعفری در برابر سایر فقها چه بود؟ ص 378

1. اثبات بی نصیبی دستگاه حکومت از اداره امور فکری مردم یعنی عدم صلاحیتش برای تصدی مقام خلافت بود. 6 Pa
2. مشخص ساختن موارد تحریف دین در فقه رسمی. امام با گستردن بساط علمی و بیان فقه و معارف اسلامی و تفسیر قرآن به معارضه با آن حکومت پرداخت. و وجه مذهبی را از آنان دور میساختند.
و در حدیثی میفرمایند: ما کسانی هستیم کخ خداوند فرمانبری از آنان را فرض و لازم ساخته است، درحالیکه شما از کسی تبعیت میکنید که مردم به خاطر جهالت او در نزد خدا معذورند.

16- آیا قیام زید به موافقت امام صادق علیه السلام بود؟ ص 417

در باره زید و اینکه آیا او ادعای امامت داشته روایات متضادی از ائمه وجود دارد. اکثر دانشمندان و محققان در علم رجال و حدیث روایاتی که حاکی از نکوهش زید هست را دارای سندیت ضعیف میدانند. مثل آیت الله خونی و علامه مجلسی. دلیل این گواهی:

گفتار امام رضا علیه السلام نزد مامون که فرمودند: پدرم موسی بن جعفر، نقل کرد که از پدرش جعفر بن محمد شنیده که میگفت: زید برای قیامش با منن مشورت کرد و من به او گفتم: عمو جان اگر دوست داری که همان شخص به دار آویخته د رکناسه ی کوفه باشی راه تو همین است و موقعی که زید از حضور امام صادق علیه السلام بیرون رفت، امام فرمود: وای به حال کسی که ندای او را بشنود و به یاری او نشتابد. و برای احتیاط موافقت امام بین اصحاب نزدیک مطرح نشد.
روایت متعددی در مورد زید از امام صادق علیه السلام وجود دارد.
بعنوان مثال: خدا عمویم زید را رحمت کند، هرگاه پیروز میشد به قرار خود وفا می کرد و مردم را به پیروی از من هدایت میکرد.
خبر شهادت زید امام را بسیا رمتاثر کرد و هرگاه نام کوفه و زید به میان میامد بی اختیار اشک می ریختند. و با جملات جان سوز و تکان دهنده از عمو و یارانش یاد میکردند.

امام کاظم علیه السلام

17- ابن حجر هیتمی که بود و لقب امام کاظم علیه السلام را چگونه معرفی میکند؟

دانشمند و محدث مشهور جهان تسنن است. او می نویسد:
موسی کاظم وارث علوم و دانش های پدر و دارای فضل و کمال او بود. وی در پرتو عفو گذشت و بردباری فوق العاده ای که (در رفتار با مردم نادان) از خود نشان داد، کاظم لقب یافت و در زمان او هیچکس در معارف الهی و دانش و بخشش به پایه او نمی رسید.

18- خلافت در عصر امام کاظم علیه السلام چه ویژگی هایی داشت؟

- 1- کانون فساد
2- سختگیری بر علویان

- 3- تحریم شراب در قرآن
4- فاجعه سرزمین فح
5- بزمهای ننگین در زمان هادی عباسی

19- علت قیام و فاجعه خونین فح چه بود ؟ص442

فشارهای خلفا ، رجال آزاده و دلیر بنی هاشم را به ستوه آورده آنها را به مقاومت در برابر یورش های پی در پی و خشنونت آمیز حکومت ستمگر عباسی واداشت و در اثر همین بیدادگری ها ، کم کم ، نطفه یک نهضت مقاومت د برابر حکومت عباسی به رهبری یکی از نوادگان امام حسن مجتبی علیه السلام به نام حسین صاحب فح منعقد گردید.

بیدادگری های هادی عباسی و حاکم مدینه ، باعث قیام حسین فح شد. که عده ای زیادی از هاشمیان و مردم مدینه با او بیعت کردند و باعث عقب نشینی طرف داران هادی شدند و بسمت شهر مکه حرکت کردند. هادی سپاهی را به جنگ آنها فرستاد و در سرزمین فح هر دو سپاه بهم رسیدند . در این جنگ حسین و دیگر رجال هاشمیان به شهادت رسیدند و عده ای اسیر شدند و عده ای بع از انتقال به بغداد به قتل رسیدند . و این جنگ خاطره ای کربلا را د رخاطر ها زنده کرد . زیرا از دفن اجساد خودداری کردند و سرها را بریدن که متجاوز از صد سر بوده است. امام هفتم شکست این قیام را پیش بینی کرده بودند .

20- امام کاظم علیه السلام به چه کسی موافقت مشروط در وزارت هارون را دادند و به چه هدفی بود؟
علی بن یقظین با موافقت امام کاظم ع وزارت هارون را پذیرفت .
هدف امام ، تقویت شیعیان و حفظ جان و مال و حقوق و کمک به نهضت سرّی آنان و مامور مخفی بودن یقظین و اعزام نوّاب حج .
امام فرمودند سه چیز را برای تو تضمین میکنم :

1. هرگز با شمشیر کشته نشوی.
 2. هرگز تهی دست نشوی.
 3. هیچ وقت زندانی نشوی .
- و تو در قبالتش هر وقت شیعیان ما به تو مراجعه کرد ، هرکاری و نیازی داشته باشد ، انجام بدهی و برای او عزت و احترام قائل شوی.

21- امام کاظم علیه السلام حدود فدک را چطور معرفی کردند ؟و رموز فدک چه بود ؟ص482

حد اول - عدن حد دوم - سمرقند حد سوم - آفریقا

حد چهارم - مناطق ارمنیه و بحر خزر

هارون با شنیدن حدود خشمگین شد و با ناراحتی گفت : با این ترتیب چیزی برای ما باقی نمی ماند . امام فرمودند : میدانستم که نخواهی پذیرفت .

رموز فدک : فدک رمزی از مجموع قلمرو حکومت اسلامی و اصحاب سقیفه که فدک را از دختر و داماد پیامبر ص گرفتند ، این کار آنان درحقیقت جلوه ای از مصادره ی حق حاکمیت اهل بیت عصمت و طهارت س بود. بنابراین اگر قرار باشد حق ما را برگردانی باید همه قلمرو اسلامی را در اختیار ما قرار دهی .

امام رضا علیه السلام

22- دوران فعالیت علمی امام رضا علیه السلام را نام ببرید .

در زمان خلافت هارون الرشید

زیرا هارون د راین مدت معترض امام نمیشد و حضرت آزادانه فعالیت میکردند.

23- تفاوتها و تضاد امین و مامون در چه بود ؟ص498

مامون زندگی خالی از رفاه داشته ولی امین در آغوش زبیده پرورش یافت .

امین اهل لهو و لعب ولی مامون درحال پارسایی و دینداری و رفتارنیکو را درپیش گرفته بود .

مامون در علوم مختلف متبحر بود . آگاه تر از همه خلفا نسبت به فقه و کلام بود . حضرت علی ع در موردش فرمودند : هفتمین از بنی عباس از همه شان دانشمندتر است .

پدر مامون هم بر برتری وی بر برادرش امین شهادت داده بود . مامون اظهار علاقه به تشیع میکرد و با حضرت رضا ع طرح دوستی و محبت ریخت تا کارهای امام را زیر نظر کنترل داشته باشد .

24- مشکلات و دشواریهای سیاسی مامون چه بود؟ص507

1. ناخشنودی عباسیان از مامون

الف- مامون در دامان جعفر بن یحیی پرورش یافت ولی امین در دامان فضل بن یحیی برمکی (برادر رضایی رشید و با نفوذترین فرد دربار)

ب- مربی مامون (فضل بن سهل ایرانی) کسی که امورش را تصدی میکرد متهم به تمایل به علویان بود و میان او با مربی امین کینه بسیار سختی بود . مربی امین فضل بن ربیع ، و بسیار مهرورز به عباسیان .

2. موقعیت برتر امین

الف- امین دارای یاران بسیار قابل اعتماد و نیرومند بود . از جمله :دایی هایش . مادرش زبیده . فضل بن یحیی برمکی . بیشتر برمکیان .

ب- مسئله نسب . امین زاده زبیده ، دختر جعفر ، از زنان هشمی و مامون از کنیزی به نام مراجل که در دوران نقاهت زایمان درگذشت .

3. موضع علویان در برابر مامون

علویان به خلافت عباسیان تن نمیدادند و مامون متعلق به دودمانی بود که خاندان علی از دست رجال آنان بسیار زجر و آزار کشیده بودند .

مامون فرزند رشید بود که چندان از امامان را به شهادت رساندند .

4. موضع گروه های عرب در برابر مامون و سیستم حکومتش

گروه های عرب هم به خلافت مامون تن در نمی دادند . چون مادرش و مربیش و متصدی امورش غیر عرب بودند . و انی با تعصب عربها سازگار نبود .

از طرفی هم ایرانیان استعداد شگرفی در تصدی مقامات علمی و سیاسی داشتند و این باعث کینه ورزی اعراب میشد .

5. کشتن امین و شکست آرزو

کشتن امین و نصب کردن سر او در صحن بارگاهش و گرداندن سر در خراسان باعث از بین رفتن اعتماد مردم شد.

6. شورشهای علویان

شورش ابوالسرایا در کوفه .. کشته شدن هزارتن از یاران خلیفه شورش زید النار در بصره .

شورش دیباج در مکه و نواحی حجاز

25- راه حل مامون برای رهایی از مشکلات سیاسی چه بود ؟ ص 512

1- فرونشاندن شورشهای علویان

2- گرفتن اعتراف از علویان مبنی بر اینکه حکومت عباسیان حکومتی مشروع است .

3- از بین بردن محبوبیت و احترامی که علویان در میان مردم از آن برخوردار بودند.

4- کسب اعتماد و مهر اعراب نسبت به خویش

5- دوام تایید و مشروع شمردن حکومت وی از طرف اهالی خراسان و تمام ایرانیان

6- راضی نگه داشتن عباسیان و هواخواهانیشان .

7- تقویت حس اطمینان مردم نسبت به شخص مامون ، چه او بر اثر کشتن برادر ، شهرت و حس اعتماد مردم را نسبت به خود سست کرده بود .

8- ایجاد مصونیت برای خویشان در برابر خطری که او را از سوی شخصیتی گران قدر تهدید میکرد . آری مامون از شخصیت پر نفوذ رضا علیه السلام بسیار بیم داشت و میخواست خود را از این خطر ایمن نگه دارد . به همین خاطر با ولیعهدی امام رضا ع و شرکت او در حکومت این هدف تامین میشد .

26- مواضع امام در برابر ولایت عهدی را بنویسید . ص 518

اقدام مثبت در برابر حکومت یک عمل انتحاری و بی منطق بود و امام در پذیرفتن ولیعهدی از خود اختیاری نداشتند و نمی توانست این مقام را وسیله ای رسیدن به اهداف مقدس خویش قرار دهد و از سویی هم نمی توانست ساکت بنشیند .

• نخستین موضع امام : ایشان تا زمانیکه در مدینه بودند پیشنهاد مامون را نپذیرفتن تا بر همگان روشن شود که مامون به هیچ قیمتی دست بر دار نیست . حتی برخی از متون تاریخی نوشته اند دعوت امام از مدینه به مرو اجبار محض بوده است . و با این سر سختی امام مردم به مامون شک کرده بودند .

• موضع گیری دوم : بالاینکه مامون از امام خواسته بود هرکس از خانواده اش را می خواهد با خود بیاورد . امام هیچکس حتی فرزندان جواد ع را هم با خود نیاوردند . درحالیکه سفر کوتاهی نبود و ماموریتی بزرگ یعنی رهبری امت اسلامی را برعهده داشتند .

• موضع گیری سوم : در ایستگاه نیشابور ، امام روایت زیر را خواندند: کلمه توحید (لا اله الا الله) دژ من است و هرکس به دژ من داخل شود ، از کیفرم مصون نیست . این حدیث را 20 هزار نفر نوشته اند . جالب اینست که امام به مسائل فرعی دین و زندگی نپرداختند و فقط به مسئله توحید پرداختند که اگر انسان انرا گم کند همه چیز را از کف باخته است . و با توجه به کلامی که چند لحظه بعد فرمود میخواست بفهماند جامعه کنونی خالی از توحید

است. بعد از توحید مسئله ای ولایت را مطرح کردند. و فرمودند: کلمه توحید شروطی دارد و من از جمله شروط آن هستم.

• موضع گیری چهارم: امام چون به مرو رسید. ماه ها گذشت و نه پیشنهاد ولایت عهدی و نه خلافت را نمی پذیرفت تا آنکه مامون تهدید های مکرر به قصد جانش بر خاست. امام با این موضع گیری به مامون فهماند نیرنگش چندان موفقیت آمیز نبوده و دردل مردم شک و تردید بر ضد مامون ایجاد کرد.

• موضع گیری پنجم: امام رضا ع در هر فرصتی تاکید میکرد که مامون او را به اجبار و با تهدید به قتل فبه ولیعهدی رسانده است. و به زودی پیمان خود را خواهد شکست. امام به صراحت میگفت به دست مامون کشته خواهد شد و کسی جز مامون او را مسموم نخواهد کرد. در رفتار هم در طول مدت ولیعهدی عدم رضایت خود را حکایت میکرد.

• موضع گیری ششم: امام از کوچکترین فرصت سود جسته و به دیگران یاد آوری میکرد مامون با دادن ولیعهدی کار مهمی نکرده بلکه حق مسلم او را که قبلا غصب کرده بوده برگردانده. امام پیوسته مشروع نبودن خلافت مامون را به مردم خاطر نشان میکرد.

• موضع گیری هفتم: امام برا پیذیرفتن ولایت عهدی شروطی تعیین کردند، امام هرگز نه کسی را برمقامی گمارد و نه عزل کند و نه رسم و سنتی را براندازد و نه چیزی از وضع موجود را دگرگون کند، بلکه از راه دور بر امر حکومت مشاوره دهد. مامون نیز شروط را پذیرفت و با این شروط امام موضع های زیر را اتخاذ کردند:

1- اعتراف نکردن به مشروع بودن سیستم حکومتی

2- سیستم موجود هرگز نظر امام را به عنوان یک نظام حکومتی تامین نمیکرد.

3- مامون بر خلاف نقشه هایی که در سر پرورانده بود، دیگر با قبول این شروط نمی توانست کارهایی را به نام امام و به دست او انجام دهد.

4- امام هرگز حاضر نبود تصمیم های قدرت حاکم را اجرا سازد.

27- دلایل مامون برای خلافت امام رضا علیه السلام را بنویسید. ص 512

مامون برای رهایی از مشکلات و دشواریهای سیاسی زمان خود سیاست چندبعدی در پیش گرفت انهم پیشنهاد ولیعهدی به امام رضا ع بود.

برای رهایی از این ورطه باید چند کار انجام می داد:

1- فرونشاندن شورش های علویان

2- گرفتن اعتراف از علویان براینکه حکومت عباسیان مشروع است.

3- از بین بردن محبوبیت و احترامی که علویان در میان مردم از آن برخوردار بودند.

4- کسب اعتماد و مهر اعراب نسبت به خویش.

5- دوام تایید و مشروع شمردن حکومت وی از طرف اهالی خراسان و تمام ایرانیان.

6- راضی نگه داشتن عباسیان و هواخواهانشان.

7- تقویت حس اطمینان مردم نسبت به شخص مامون چه او بر اثر کشتن برادر، شهرت و حس اعتماد مردم را نسبت به خود سست کرده بود.

8- ایجاد مصونیت برای خویشتن د برابر خطری که او را از سوی شخصیتی گران قدر تهدید میکرد. آری مامون از شخصیت با نفوذ امام رضا ع بسیار بیم داشت و میخواست خود را از این خطر در امان نگه دارد. بدین ترتیب با ولیعهدی امام رضا ع این اهداف تامین میشد و علویان خلع سلاح میشدند. و از سوی دیگر مامون از طرف ایرانیان و خراسانیان که طرفدار اهل بیت بودند مورد تایید قرار میگرفت و نیز وانمود میکرد که برادرش را بخاطر رساندن ولایت دست امام رضا ع کشته است. و از طرفی دیگر هم با آوردن امام رضا ع به مرو او را کنترل میکرد و از خطر او ایمن میشد. و به کمک ایرانیان و علویان جلوی اعراب و عباسیان مقاومت کند.

28- دلائل مناظره با امام رضا علیه السلام را ذکر کنید. ص 534

1- گروهی با بدبینی این مسائل را مینگرند و میگویند: مامون هدفی جز این نداشت که به پندار خویش مقام امام ع را در انظار مردم خصوصا ایرانیان که سخت به اهل بیت عصمت ع علاقه داشتند پایین بیاورد، به گمان اینکه امام تنها به مسائل ساده قرآن و احادیث آشناست و از فنون علم و استدلال بی بهره است. شاهد این دلیل، روایتی از نوفلی یار نزدیک امام است که نوشته است: سلیمان مروزی عالم مشهود علم کلام نزد مامون آمد و با قرار قبلی قصد پایین آوردن شان امام را داشتند که امام پیروز شدند و سلیمان ضعف و ناتوانی خود را در برابر امام نشان داد. شاهی دیگر حدیثی از امام رضا ع: "فریب سخنان او را نخورید، به خداسوگند هیچکس جز او مرا نخواهد کشت ولی چاره ای جز صبر ندارم تا دوران زندگی ام به سر آید."

2- مامون میخواست مقام والای امام هشتم را تنها در بعد علمی منحصر کند و تدریجا او را از مسائل سیاسی دور کند و نشان دهد امام مرد عالمی است و شعار تفکیک دین از سیاست را عملی کند.

3- همیشه ساست مداران شیاد و کهنه کار اصرار دارند که در مقطع های مختلف سرگرمی هایی برای توده ای مردم درست کنند تا افکار عمومی از مسائل جامعه و ضعف های حکومت خود منحرف سازند. او مایل بود مناظره امام با علمای بزرگ عصر و زمان خود را نقل محافل و مجالس کند و همه علاقمندان امام از پیروزی امام سخن بگویند و مامون با خیال راحت مشغول کارهای سیاسی خود باشد.

4- مامون خود آدم بی فضلی نبود و تمایل داشت بعنوان یک زمامدار عالم در جامعه معرفی شود و این یک امتیاز برای حکومت او باشد.

امام محمدجواد علیه السلام

29- عنوان مولود پر خیر و برکت به کدام امام نسبت داده شده است و دلایل آن چه بود ؟ امام جواد علیه السلام.

ظاهرا مقصود از این حدیث این است که تولد حضرت جواد در شرائطی صورت گرفت که خیر و برکت خاصی برای شیعیان به ارمغان آورد بدین معنا که عصر امام رضا علیه السلام عصر ویژه ای بوده و حضرت در تعیین جانشین خود و معرفی امام بعدی، با مشکلاتی روبرو بوده که در عصر امامان قبلی، بی سابقه بوده است، زیرا از یک سو پس از شهادت امام کاظم ع گروهی که به واقفیه معروف شدند، براساس انگیزه های مادی، امامت حضرت امام رضا علیه السلام را انکار کردند و از سوی دیگر امام رضا علیه السلام تا حدود چهل و هفت سالگی دارای فرزند نشده بود و چون احادیث رسیده از پیامبر حاکی بود که امامان دوازده نفرند که نه نفر آنان از نسل امام حسین خواهند بود، فقدان فرزند برای امام رضا ع هم امامت خود آن حضرت و هم تداوم امامت را زیر سوال میبرد و واقفیه این موضوع را دستاویز قرارداده امامت حضرت رضا ع را انکار می کردند.

30- موارد استثنایی که قرآن از پیشوایی در سنین کودکی نام میبرد را بیان کنید.

1- قرآن درباره حضرت یحیی و رسالت او و این که دردوران کودکی به نبوت رسید. می فرماید: ما فرمان نبوت را در کودکی به او دادیم. سوره مریم

2- حضرت عیسی ع در همان روزهای نخستین تولد، زبان به سخن گشود و از مادر خود، به شدت دفاع کرد و یاهوهای معاندین را با منطق و دلیل رد کرد، در صورتی که این گونه سخن گفتن و با این محتوا در شان انسان های بزرگ سال است.

31- اوج قدرت معتزله در چه زمانی بود و خط فکری آنان چه بود؟

زمان به امامت رسیدن امام جواد ع، اوج قدرت معتزله بود. و حکومت وقت از آنها حمایت می کرد. خط فکری آنها در اعتماد بر عقل محدود و خطاپذیر بشری افراط می نمود آنها دستورها و مطالب دینی را به عقل خود عرضه می کردند و آنچه را عقلشان تایید می کرد می پذیرفتند و بقیه را رد می کردند و چون نیل به مقام امامت در سنین خردسالی با عقل ظاهر بین آنان قابل توجیه نبود، سوالات پیچیده می پرسیدند تا امام را در رقابت علمی شکست دهند. ولی امام در پرتو علم امامت با پاسخ های قاطع و روشن گر، تردید ها را درباره امامت خود از بین بردند و امامت خود و نیز اصل امامت را تثبیت نمودند و این باعث شد امامت امام هادی در سن کودکی مشکلی ایجاد نکند زیرا همه فهمیدند که کودکی مخالفتی با منصب خدایی ندارد.

32- جلوه هایی از علم گسترده ی امام را نام ببرید.

1. فتوای قضایی امام و شکست فقهای درباری

2. رسوایی حدیث سازان

33- انگیزه مامون د ر ازدواج دخترش با امام ع چه بود؟

این ازدواج کاملاً جنبه سیاسی داشت و چندهدف را تعقیب میکرد:

1. با فرستادن دختر خود خانه حضرت جواد ع، همیشه و دقیق امام را زیر نظر داشت و دخترش هم وظیفه خبر چینی را بطور دقیق انجام می داد.

2. با این وصلت قصد داشت امام را با دربار پر از عیش و نوش خود مرتبط کند و ایشان را به لهو لعب بکشاند و به قداست امام لطمه بزند و در انظار عمومی از مقام ارجمند عصمت و امامت ایشان بکاهد.

3. با این وصلت علویان را از قیام و اعتراض بر ضد خود باز میداشت و خود را دوست دار آنها معرفی میکرد.

4. عوام فریبی میکرد و میگفت: من دخترم را به امام دادم تا کودک فرزندم از نسل پیامبر ص باشد اما خوشبختانه این حقّه مامون تحقق نیافت و دختر مامون هرگز کودکی به دنیا نیاورد.

34- مشهورترین لقب امام هادی ع است. (ابولحسن الثالث)

35- اوضاع سیاسی، اجتماعی عصر امام هادی ع چه بود ؟

این دوره از خلافت عباسی ویژگی هایی دارد :

1. زوال هیبت و عظمت خلافت بر اثر تسلط ترکان و بردگان بر دستگاه خلافت و خلیفه یک مقام تشریفاتی داشت ولی در عین حال در دفع خطر مخالفان هم نظر بودند.

2. خوش گذرانی و هوس رانی درباریان و غرق در فساد و گناه بودند .

3. گسترش ظلم و بیدادگری و خودکامگی و غارت بیت المال و صرف آنها برای عیاشی ها، جان مردم را به لب رسانده بود .

4. گسترش نهضت های علوی . کوشش دولت عباسی سرکوبی این نهضت ها بود و دلیل این کار متزلزل و ناپایدار بودن دولت بود.

36- علل شکست قیامهای عصر امام هادی ع چه بود ؟

1. ضعف رهبری . نوعا دارای برنامه و هدفی صحیح نبودند .

2. طرفداران و یاران این رهبران .

3. از طرفی قیام آنها صددرد رنگ اسلامی نداشت و به تایید امامان نمی رسید. زیرا شکست آنها قابل پیش بینی بود . و اگر تایید می شدند اساس تشیع و امامت در معرض خطر قرار میگرفت .

37- گسترش شبکه وکالت زمان امام هادی ع تا چه شهرهای بود و چه نقشی داشتند؟

بخاطر شرایط بحرانی شیعه در زمان عباسی امامان از روش جدید وکالت استفاده کردند . هدف این سازمان جمع آوری خمس و زکات و نذورات و هدایا مختلف توسط وکلا و تحویل آن به امام و نیز پاسخ گویی امام به سوالات و مشکلات فقهی و عقیدتی و توجیه سیاسی آنان توسط وکیل امام بود . نواحی به چهار دسته تقسیم میشدند. نخستین ناحیه ، بغداد ، مدائن و عراق (کوفه) را شامل میشد. ناحیه دوم ، شامل بصره و اهواز بود. ناحیه سوم قم و همدان و بالاخره ناحیه چهارم حجاز و یمن و مصر را در بر می گرفت. هر ناحیه به یک وکیل مستقل واگذار میشد که تحت نظر او کارگزاران محلی ، منصوب می شدند. نقش این وکلا در زمان متوکل عباسی بسیار نمایان بود.

38- نمونه های سخت گیری متوکل نسبت به شیعیان را نام ببرید .

1. در حکومت او گروهی از علویان زندانی یا تحت تعقیب و متواری شدند که از آن جمله می توان از "محمد بن صالح" و "محمد بن جعفر" نام برد.

2. او در سال 236 قمری دستور داد آرامگاه امام حسین ع و بناهای اطراف آن ویران و زمین پیرامون آن کشت شود و نیز در اطراف آن پاسگاه هایی قرار داد تا کسی به زیارت آن حضرت نرود .

3. او در زمان خلافت خود بزرگانی از مردم مسلمان و معتقد به اهل بیت را به شهادت رسانید . از جمله ابن سکیت یار باوفای امام جواد ع و امام هادی ع

4. خطیب بغدادی درباره شکنجه های متوکل نقل کرده است که هزار تازیانه به "نصر بن علی جهضمی" بعلت نقل حدیثی درباره مقام و فضیلت اهل بیت ع زدند و به شهادت رساندند.
5. پول دادن به شعرا برای سرودن شعر درباره حکومت
6. استخدام نظامیانی ضد علوی و ایجاد ارتش شاکریه
7. تبعید طالبیان از مصر به عراق و بعد به مدینه
8. اخراج شیعیان از دولت و خدشه دار کردن اذهان عمومی نسبت به آنها .

39- مکاتب فکری زمان امام هادی ع و برخورد امام با آنها چه بود ؟
معتزله و اشاعره -

امام هادی ع طی مناظرات و مکاتبات خود، بی پایگی مکاتب و آراء و نظریات باطل همچون جبرگرایی و جسمیت خدا... را با استدلال های روشن و قاطع اثبات می نمود و مکتب اصیل اسلام پیراسته از هرگونه تحریف و تفکر باطل ، به جامعه عرضه میکرد و این یکی از جلوه های عظمت علمی آن بزرگوار بود.

40- فتنه خلق قرآن در زمان چه کسی بود و به چه انگیزه ای رخ داد و جواب انمه شیعه چه بود ؟
در دوران امام هادی ع اختلاف نظر درباره ای این بود که قرآن مخلوق است یا خیر .

این بحث همیشه بین اشاعره و معتزله وجود داشت تا اینکه مامون به آن دامن زد و آتش اختلاف را شعله ورتر کرد . و بعلت گرایشش به اعتزال از مخلوق بودن قرآن حمایت میکرد و این عقیده را ترویج میداد. و آن را عقیده رسمی کشور اعلام کرد و مخالفان را سرکوب میکرد.

جواب امام هادی ع به این نظریه : خداوند ما و تو را از دچار شدن به این فتنه حفظ کند که در این صورت بزرگترین نعمت را بر ما ارزانی داشته است و گرنه هلاکت و گمراهی است. به نظر ما بحث و جدال درباره قرآن (که مخلوق است یا قدیم؟) بدعتی است که سوال کننده و جواب دهنده در آن شریکند ، زیرا پرسش کننده دنبال چیزی است که سزاوار نیست و پاسخ دهنده نیز برای موضوعی بی جهت خود را به زحمت و مشقت می افکند که در توان او نمی باشد. خالق جز خدائست و بجز او همه مخلوقند ، قرآن نیز کلام خداست ، از پیش خود اسمی برای آن قرار مده که از گمراهان خواهی گشت . خداوند میفرماید: متقین کسانی هستند که در نهان از خدای خویش می ترسند و از روی جزا بیمناکند.

این موضع امام باعث شد مردم از درگیری دست بردارند و گرفتار بدعت و گمراهی نشوند.

امام حسن عسکری علیه السلام

41- اوضاع سیاسی زمان امام حسن عسکری ع چگونه بود؟

خلفای عباسی از هرگونه اعمال فشار و محدودیت نسبت به امامان دریغ نمی کردند و در سامرا به اوج خود رسید. شدت فشار آنها به قدری بود که سه پیشوای بزرگ شیعه (امام جواد ع - امام هادی ع - امام عسکری ع) با عمر کوتاهی به شهادت برسند .

42- فعالیت امام حسن عسکری ع در این دوران چه بود ؟

1. کوشش های علمی در دفاع از اسلام و رد آشکال ها و شبهات مخالفان و نیز تبیین اندیشه صحیح اسلامی .

2. ایجاد شبکه ارتباطی با شیعیان مناطق مختلف از طریق نمایندگان و اعزام پیک ها و ارسال پیام ها

3. فعالیت های سرّی سیاسی به رغم تمامی کنترل ها و مراقبت های حکومت عباسی .

4. حمایت مالی از شیعیان ، به ویژه یاران خاص .

5. تقویت و توجیه سیاسی رجال و عناصر مهم شیعه در برابر مشکلات .
6. استفاده گسترده از آگاهی غیبی برای جلب منکران امامت و دلگرمی شیعیان .
7. آماده سازی شیعیان برای دوران غیبت فرزند خود امام دوازدهم .

43- استفاده از آگاهی غیبی در زمان کدام امام بیشتر بکار گرفته میشد و به چه دلیل ؟

امام عسکری ع. زیرا شرایط نامساعد و جو پراختناق بود که امام یازدهم و پدرش امام هادی ع در آن زندگی میکردند. و ایشان امکان معرفی فرزند خود را به شیعیان نداشتند و بهمین علت در ماه های پایانی عمر خود امام حسن عسکری را معرفی کردند.

عامل دوم : اعتقادگروهی به امامت برادر امام حسن عسکری ع (محمد بن علی). و امام هادی ع با این اعتقاد مبارزه میکردند .

44- جعفر کذاب که بود و چه ادعایی داشت ؟

برادر امام حسن عسکری ع و ادعای امامت داشت .

امام مهدی عج

45-خواهر امام هادی ع ومادر امام زمان ع رامی نامید.

(حکیمه-نرجس خاتون-سرآمد و سرور خاندان)

46- علل سیاسی و اجتماعی غیبت چه بود ؟

بخاطر فشارها و تضییقاتی که از زمان امام جواد ع به بعد بر امامان وارد شده بود و به حداقل رسیدن فعالیت امام دهم و یازدهم . حکمت الهی اقتضا کرد که پیشوای دوازدهم غیبت اختیار کند تا موقعه ای که مردم جامعه آمادگی لازم را در جامعه بوجود آورند.

سه علت در روایات نقل شده است :

1. آزمایش مردم : در اثر غیبت مهدی عج ، مردم آزمایش میشوند زیرا از سنت ثابت الهی است . گروهی که ایمان استواری ندارند باطنشان ظاهر میشود و دستخوش شک و تردید میگردند و استوارترها هم به درجات بلند از اجرو پاداش می رسند. این آزمایش طبق سخنان پیشوایان دین از سخت ترین آزمایش های الهی است . از دو جهت : الف- از جهت اصل غیبت بخاطر طولانی شدن مردم دچار تردید میشوند. ب- از نظر شخصیت ها و فشارها حفظ ایمان و استقامت در دین کاری سخت و دشوار میشود.

2. حفظ جان امام : خداوند به واسطه غیبت جان امام را حفظ کرده اند

3. آزادی از یوغ بیعت با طاغوت های زمان : امام مامور به تقیه در مقابل هیچ رژیم نیست و دین خدا را بی هیچ پرده پوشی و بیم و ملاحظه ایی اجرا میکند.

47- غیبت صغری از هجری تا سال هجری قمری حدود سال طول کشید . (260-329-69 سال)

48- نواب خاص و ابو جعفر عثمان بن سعید تحمیری حسین بن و محمد سمري . وکالت عام و مطلق داشتند. (ابو عمر-روح نوبختی)

49- وظایف نواب خاص چه بود؟

1. پنهان داشتن نام و مکان امام برای حفاظت از جان امام دردوران غیبت صغری .

2. سازمان دهی وکلا توسط نواب خاص دوران غیبت صغری

3. اخذ و توزیع اموال متعلق به امام و رساندن آن به امام و یا اجرای دستورات امام برای مصارف خاص .

4. پاسخ به سوالات فقهی و مشکلات عقیدتی این وظیفه را با استفاده از آموزش های امام و دانش بسیار بالایی

که داشتند انجام میدادند و انکارهای وجود امام را از راه های گوناگون خنثی میکردند و گاهی از دیدار با امام

زمان عج صحبت میکردند و سوالات فقهی شیعیان را از امام میپرسیدند و به مردم ابلاغ میکردند و گاه مناظراتی

با مخالفان انجام میدادند و آنان را محکوم می ساختند و تاکید میکردند که پاسخ ها از امام است .

5. مبارزه با مدعیان دروغین نیابت

مبارزه با غلات و مدعیان دروغین بابیت و نیابت و وکالت و افشای ادعاهای باطل ازوظایف نواب بود .

50- موثقه حنظله و موثقه اسحاق بن یعقوب چه می باشد ؟

عمر بن حنظله میگوید: از امام صادق ع پرسیدم : اگر بین دونفر از شیعیان بر سر قرض یا ارث اختلافی پیش آید و

به حکومت و قضات وقت مراجعه کند درحقیقت به طاغوت مراجعه کرده است و هرچه را به حکم آنها بگیرد بطور

حرام گرفته است ، هرچندحق ثابت او باشد زیرا حکم را به حکم طاغوت گرفته است که خداوند امرکرده است به

او کفر ورزند و انکارکنند .سوره نساء-ایه 60

(أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا

أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا)

آیا کسانی را که می پندارند به آنچه بر تو و آنچه (بر پیامبران) پیش از تو نازل شده است، ایمان آورده اند نمی بینی

که می خواهند داورى را نزد طاغوت (و حکام باطل) ببرند، در حالی که مأمورند به طاغوت، کفر ورزند. و شیطان

می خواهد آنان را گمراه کند، گمراهی دور و درازی!

پرسید : پس چه باید انجام دهند؟ فرمودند: باید به کسی که حدیث روایت می کند و درحلال و حرام ما نظر افکنده

و صاحب نظر شده و احکام و قوانین ما را میدانند رجوع کند . زیرا من او را حاکم بر شما قرار دادم . این فرمان امام

صادق ع یک فرمان کلی و عمومی است و مفاد ان شامل همه ای فقهای واجد شرایط میشود.

اسحاق بن یعقوب نامه ای را توسط نایب خاص (محمد بن عثمان) به امام داد که در پیشامدهای عصر غیبت به

چه کسی مراجعه کنم ؟ امام با دست خط خود نوشته بودند :

و اما در حوادثی که رخ می دهد ، به راویان حدیث ما مراجعه کنید . آنها حجت ما بر شما هستند و من حجت خدا بر

شما هستم . اسحاق بن یعقوب از وظیفه خود پرسیده بود ولی امام وظیفه ای عموم شیعیان را مشخص کرده بودند .

51- در منابع اهل سنت جایگاه امام مهدی عج را نام ببرید .

اهل سنت از 33 نفر از اصحاب پیامبر ص در کتب خود نقل کرده اند . تعداد 106 نفر از مشاهیر علمای بزرگ اهل

سنت اخبار ظهور امام غایب را در کتابهای خود آورده اند . و 32 نفر از آنان مستقلا درباره ایشان کتاب نوشته اند .

مسند احمد حنبل و صحیح بخاری از جمله کتب مشهور اهل سنت است که قبل از تولد امام مهدی عج نوشته شده

است و احادیث ایشان را نقل کرده اند . تعداد 17 نفر از دانشمندان بزرگ اهل سنت به متواتر بودن احادیث ایشان

تصریح کرده اند .

52- جایگاه حکومت مهدی در قرآن بنویسید .

قرآن کریم در زمینه ظهور و قیام حضرت مهدی عج وارد جزییات نشده است و بصورت کلی و اصولی بحث کرده

است . مثل خیلی از موارد دیگر

آیه اول:سوره انبیا ء-106

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ

مادرکتاب زبور پس از تورات نوشته ایم که سرانجام ،زمین را بندگان صالح من به ارث خواهند برد.

ذکر اشاره به قرآن دارد و "من بعد" یعنی علاوه برآن

پس معنی ایه میشود : علاوه برقرآن در زبور نوشته ایم که سرانجام زمین را بندگان صالح ارث خواهندبرد .7

درتفسیر امام باقر ع نقل شده است :این بندگان صالح ،یاران مهدی عج هستند .

ایه دوم :سوره قصص آیه 5

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ

و ما میخواهیم بر مستضعفان زمین منت نهیم و آنان را پیشوایان و وارثان زمین قراردهیم.

ایه سوم :سوره نور آیه 55

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ

دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَ لِيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَ مَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ

الْفَاسِقُونَ

خدا به کسانی از شما که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند وعده داد که در روی زمین جانشین دیگرانشان

کند، هم چنان که مردمی را که پیش از آنها بودند جانشین دیگران کرد. و دینشان را- که خود برایشان پسندیده

است- استوار سازد. و وحشتشان را به ایمنی بدل کند. مرا می پرستند و هیچ چیزی را با من شریک نمی کنند. و آنها

که از این پس ناسپاسی کنند، نافرمانند».

مرحوم طبرسی در تفسیر این آیه ذکر کرده اند که درباره امام مهدی عج است .

عیاشی از حضرت علی بن حسین ع روایت کرده است که این ایه را خواند و فرمود :به خداسوگند آنان شیعیان ما

خاندان پیامبر هستند.

التماس دعا